

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Luč sredi zatona

Nedavno so zaključili v Rimu mednarodni kongres, na katerem so se misleci in učenjaki z vsega sveta bavili z vsemi važnejšimi vprašanji sodobne Evrope in na katerem se je debata večinoma sukala okoli propadanja evropske kulture. Sicer ni manjkalo optimistov, ki so opozarjali na ogromne preporodilne življenjske sile, ki da v evropskem plemenu še počivajo, toda večina je bila črnogledov. Na vsak način je zelo značilno, da je toliko intelektualcev z vseh strani sveta začutilo potrebo, da se zberejo na razpravo o dekadenci Evrope in s tem pričajo o velikih skrbah, ki jih vzbujajo smer sodobne civilizacije in njene pogubne posledice na vseh področjih življenja.

Obenem se iz istega Rima napoveduje misijon-ski dan, ko bodo katoličani po vsem svetu molili za misijone svete Cerkve in doprinali zanje svoje darove. To bo praznik krščanskega idealizma, ki kakor svetli žarek razsvetljuje mrak sodobne evropske civilizacije in vzbuja upanje v boljše bodočnost človeštva. Ogromno delo katoliških misijonov, ki ustvarjajo v Aziji, Afriki, Oceaniji središča krščanske kulture, medtem ko evropska civilizacija zahaja v najhujših zablodah uma in srca, brez dvoma pripravlja prepoved, ki skupaj z oživitvijo in poglobitvijo katoliške akcije na naši celini pomeni prehod iz dekadence zapada v novo svetlejšo dobo človeštva.

Kaj danes opazujemo na zapadu kot posledico brezbožnih nauk, ki so od 18. stoletja dalje preplavili Evropo in so iz tako zvanih višjih krogov aristokracije in njej udinjenega izobraženstva prešli na kapitalistično meščanstvo, od tu pa okužili široke množice delavstva? Medtem ko se v tako svanih vrhovih opaža nek preobrat k idealističnemu modroslovju, ki pa še ni premagalo brezboštva in materializma preteklega dobe, se zle posledice teh nauk kažejo v vsej strahotnosti šele sedaj zlasti v družini pa na političnem in socialnem področju. Ta socialni razpad je tem bolj presenetljiv, ker je obenem tehnični napredek dosegel v zgodovini človeštva dozdaj še nezasičen vršek. Poljedelstvo se racionalizuje, vedno popolnejši stroji odvezajo človeku velik del ročnega truda, vstajajo vedno nove industrije, prometna sredstva, ki razpolagajo z bajeslovno hitrostjo, vežejo med seboj najoddaljenejše narode in kraje, kar bi logično moralo privedi do večjega blagostanja in pravičnejše ureditve socialnih odnosov ter tako čedalje bolj manjšati razliko med premožnejšimi sloji in proletariatom. Dejansko pa vidimo ravno narobe, da namreč z racionalizacijo in tehničnim napredkom ne raste splošno blagostanje, ampak beda čedalje širši slojev človeške družbe, socialni nered in nezadovoljstvo. O tem menda zadosti glasno kriči 30 milijonov brezposelnih družinskih očetov, ki imajo povprečno vsak štiričlansko družino. Ni si mogote misliti večje abnormalnosti, nego je ta, da v času, ko izum letalskih strojev raste v nezasičeno dimenzije, ustroj gospodarskega življenja tako slabo deluje, da je toliko ljudi brez kruha in brez sigurne in dostojne eksistence, kakor je to bilo, če vzamemo samo en primer, po tridesetletni vojni.

V političnem življenju opazimo približno isti propad. Fazizem je dovedel plemenske strasti do takega viska, da živijo države in narodi med seboj v takim sovraštvu, kakor smo tega bili vajeni svojčas med zamorskimi rodovi. To sovrašтво ne zadržuje samo medsebojnih odnosov različnih držav in narodov, ampak razjeda telo in duševnost posameznih narodov samih, tako da obeta uvedba koncentracijskih taborov, kamor se zapirajo ljudje samo zaradi svojega političnega prepričanja, postati kmalu splošen pojav. Plemensko in politično sovrašтво ogroža vse svobodine demokracije, ki so se smatrale doslej po pravici kot risnik moralnega in kulturnega napredka posameznika in družbe. V Rusiji, Italiji in Nemčiji je svoboda postala samo še spomin na preteklost in političnega vodstva so se polastili duceji in »führerji«, kakor je to bilo v Evropi za časa tiranov pred štiristo leti. Plemenski in politični egoizmi so že skoro popolnoma zadušili čustvo ljubezni in bratstva ter solidarnosti med narodi in stanovi, ki smo jih bili vajeni gledati kot eno samo družino, ki se osvobojuje nagonov sovraštva, maščevalnosti in pohlepa po nadoblasti, ki iz soljidi dela sužnje, ter so dviga v kulturno človečanstvo. Vsa Evropa je danes teh sovražnih čustev tako nasičena, da strah pred novim svetovnim klanjem napolnjuje čedalje bolj nase atmosfero.

V tem času je gotovo velika uteha za kulturnega človeka, če motri ogromno kulturno delo katoliških misijonov med številnimi narodi, ki žive izven sfere evropske civilizacije, oziroma so se doslej razvijali sami daleč od nje. Tu vidimo misijonarje, ki ne oznanjajo »bogac Kanta, Hegla in Schopenhauera ali Marxovih materialističnih zakonov zgodovine, ampak osebnega Boga, očeta vsega človeštva, ki edini more kot večni princip dobrote, ljubezni in pravice utemeljiti urejeno moralno in socialno življenje, dostojno človeka. Le taka vera v Boga more roditi trdne znanjaje, ki krivujejo svoje manjvredne strasti, nagone in razrušne sile idealom socialne skupnosti in etičnega napredka. Le ta vera, ki jo oznanjujejo krščanski misijonarji, vzdržuje svetost družine, ki pod evropsko civilizacijo tako naglo propada. Ginljivo je brati misijonska poročila, ki nam slikajo družinsko življenje h krščanstvu spreobrnjenih poganov, ki se visoko dvigajo nad moralno kalužo evropskih velomest. Misijoni utrjujejo med pogani tudi spoštovanje pred zakonom in avtoriteto, tem najvažnejšim faktorjem politične kulture, ki se na zapadu na eni strani v anarhizmu tako kruto prezira, na drugi strani pa pretirava v tiransko samoljubnost. Poganska občestva začenjajo pod vplivom katoliških misijonarjev zeti prav ceniti in spoštovati svobodo individua in državljanskega občestva. Pod vplivom tega vedno bolj intenzivnejšega misijonskega dela so praprebivalci Avstralije, ki so še pred nekaj desetletji bili ljudje iz dnevne vprav čudovito humaniteti. Otoki Nove Gvineje, prej čisto neobdelani, so danes vsled delovanja Očetov božje besede postali kulturno ozemlje, kjer ne vete samo globoka srčna kultura, ampak tudi poljedelstvo in obrt. Isto čudovito kulturno delo so izvršili salezijanci med indijskimi plemeni Matta Grossa in v najnovejšem času odpirajo misijonarji dohod kulturi v najbolj zapuščene in barbarske kraje zemlje v porečju Amazonasovih izvirov. Znano je, kako je nedavno naučni minister Belgije

Po nemškem koraku: še hujše oboroževanje

MacDonald

Pariz, 20. okt. AA. V italijanskih uradnih krogih vztrajno demantirajo vesti, da bi nameravala rimska vlada dobiti pristanek Velike Britanije, Francije in Nemčije za udeležbo na mednarodni konferenci, ki naj bi jo sklicala italijanska vlada na podlagi določil pakta štirih. Rimski uradni krogi, pravi g. Bochet, dobro vedo, da pakt štirih, ki ga nista ratificirali ne Nemčija ne Francija, ne predstavlja v ta namen potrebne pravne podlage že zato ne, ker more mehanizem pakta štirih funkcionirati samo v okvirju Društva narodov, iz katerega je pa Nemčija izstopila. V glavnem prevladuje v italijanskih političnih in diplomatskih krogih in v italijanski javnosti sploh vtis, da je Nemčija po odhodu z razorožitvene konference in izstopu iz DN zašla v zagato, iz katere se bo vsaj zaenkrat zelo težko rešila, ako se bo sploh mogla rešiti.

Nemčija se ne sme več zanašati na Rim

Pariz, 20. okt. AA. Glede zunanje politike se listi največ ukvarjajo z zadržanjem Italije. Tako piše rimski dopisnik »Petita Parisien« med drugim: Na hodnikih palače Chigi in prav tako tudi v političnih krogih in celo v široki javnosti postaja vse jasnejši vtis, da je nemški korak spravljen Nemčijo v zagato, iz katere vsaj zaenkrat ni videti izhoda. Italijanski politični krogi obranjajo popolnoma hladno kri in mirnost ter naglašajo popolno rezerviranost italijanske vlade, ki je ne misli opustiti. V teh krogih poudarjajo, da so zastopniki fašistične vlade nesebično nastopili v Ženevi, da omogočijo sporazum v vprašanju razorožitve; toda Nemčija se je izkazala premalo hvaležno, da bi se smela zdaj zanašati na novo posredovanje Rima. Zato hočejo v Rimu počakati, da Nemčija sama pokaže voljo za sodelovanje. Skratka, v Rimu se kažejo mirne in odločne, in v tem vidi dopisnik lista skladnost z zadržanjem, ki sta ga zavzela Pariz in London. Ni dvoma, da je trdni, pa hkratu zmerni ton Daladierjevih najnovejših izjav dokaz pripomogel k ustvaritvi sedanje atmosfere.

Nemški mož in nemška žena!

Berlin, 20. okt. AA. Po prvotnem osnutku bi imelo biti besedilo glasovnic za volitve 12. novembra t. l. tole: »Ali nemški narod odobrava politiko nemške vlade, kakor jo je orisal manifest nemške vlade 14. oktobra 1933? Ali je pripravljen izjaviti, da je ta politika izraz njegovega lastnega prepričanja in volje? Ali se je pripravljen slavnostno izreči za to politiko?« Zdaj so pa to besedilo izpremenili in se bo glasilo takole: »Nemški mož in nemška žena! Ali odobrava politiko svoje vlade in si pripravljen(a) izjaviti, da je izraz svojega lastnega prepričanja in volje? Ali si se pripravljen(a) svečano izreči za to politiko?« Ta izprememba je že zato zanimiva, ker ne gre samo za malenkostno retušo v obliki; novo besedilo najpoda plebisit o celotni politiki Hitlerjeve vlade, medtem, ko je šlo pri prvotnem besedilu samo za plebisit o konkretnem primeru, to je o manifestu z dne 14. oktobra t. l. s katerim je Nemčija izstopila iz Zveze narodov.

Odgovor Anglije

London, 20. okt. AA. Kampanja za povečanje angleške mornarice, postaja od dne do dne večja in pomembnejša. Tako je imel na banketu pomorske lige govor lord Beatty, eden izmed zmagovalcev v jutlandski bitki, ki je bil 10 let še britanska mornarica. V svojem govoru je izvajal, da je za Anglijo tem bolj neobhodno potrebno, da ohrani svojo moč na morju, ker postaja njeno starodavno načelo o »splendid isolation« čedalje očitnejša hi-

pohvalil delo misijonarjev ob Kongu, kjer niso ustanovili samo osnovnih šol, ampak tudi nižje gimnazije. Letos je bil evharistični kongres v Kisantu, prav v osrčju Afrike, ki je pokazal tako visoko umsko in srčno kulturo tamošnjega črnega prebivalstva, da so bili navzoči belokožci vprav presenečeni in pretreseni.

Spričo tega je sredi zatona moderne civilizacije v Evropi upravičeno upanje, da se na daljnem obzorju dviga zarja nove bodočnosti, ker so slejkoprej na delu ogromne moralne sile krščanske Cerkve, ki bdi, moli in dela za duhovno obnovo človeštva.

Zaenkrat ne bo pogajanj z Nemčijo

Tudi Italija je Hitlerja popolnoma zapustila
Hitlerjevo obnašanje ogroža svetovni mir

mera. Če hočemo dejansko sodelovati pri vodstvu evropske politike, nad katero se ne moremo desintezirati v sedanjih razmerah, nam je veliko brodovje neobhodno potrebno. Zakaj naša mornarica nam mora biti opora v zunanji politiki.

Nemčija se oborožuje

Pariz, 20. oktobra. AA. Iz Ottawe poročajo, da so postali v zadnjem času nekateri ottawski krogi, pa tudi ottawski listi pozorni zaradi velikanskega izvoza kanadskega niklja v zadnjem času na Holandsko. V kanadskih krogih mislijo, da ta nikelj izvažajo iz Holandske v Nemčijo in da ga v nemških tovarnah predelujejo v vojni material. Po uradnih statističnih podatkih se je v prvem tromesečju letošnjega leta izvozilo iz Kanade na Holandsko šestkrat toliko nikla kakor v istem razdobju lanskega leta.

Proti vojni nevarnosti:

Anglija bo Nemčijo blokirala?

London, 20. oktobra. b. Razpoloženje angleških krogov glede bodočih razorožitvenih pogajanj se je pričelo že kristalizirati. Po pisanju angleških listov je verjetno, da zaenkrat ne bo prišlo do novih pogajanj o razorožitvi v Ženevi. Dopisnik »Daily Telegraph« izjavlja, da je Amerika sporočila Angliji, da se šele takrat udeležijo razorožitvenih pogajanj, ko bodo evropske države med seboj uredile svoje spore. »Daily Telegraph« piše nadalje, da je tudi Italija proti nadaljevanju razorožitvenih pogajanj v Ženevi. Splošno računajo, da bo prišlo do zastaja v pogajanjih tako dolgo, dokler se ne bodo v Nemčiji končale volitve in plebisit. Šele takrat se bo poskušalo v kaki obliki načeti nova pogajanja. Ni izključeno, da skliče MacDonald v ta namen v začetku prihodnjega leta konferenco štirih velesil. Iz današnjega, čeprav zelo previdnega pisanja angleških listov izhaja tudi, da se je razpoloženje britanske vlade opredelilo tako, da nadaljevanje in delo razorožitvene konference ne prihaja nič več v poštev.

Krakov, 20. okt. b. »Ilustrovani Currier Codzienny« objavlja značilen članek svetovno znanega

Besede...

Berlin, 20. okt. b. Državni predsednik Hindenburg je sprejel novega angleškega poslanika sira Erica Phippsa v avdijenco, pri kateri priliki mu je novi poslanik izročil priporočilna pisma vlade s sledečim nagovorom: »Nikdar preje ni bilo tako potrebno meddržavno sodelovanje na finančnem, gospodarskem in političnem polju, kakor je ravno danes. Obvladanje naših individualnih težkoč zahteva skupne napore, da pa se doseže ta cilj, je neobhodno potreben odnos varnosti in zaupanja. Državni predsednik Hindenburg mu je odgovoril: »Tudi jaz sem prepričan, da so za obvladanje težkoč v bodoče potrebni skupni napori vsake posamezne države, ki edini lahko dovedejo do uspeha na temelju medsebojnega zaupanja. Z zadovoljstvom vidim iz vaših besed, da ste si postavili za nalogo poglobiti prijateljske odnose med Anglijo in Nemčijo.

publicista Augure iz Londona o ukrepih, ki jih bo sta storili Anglija in Amerika proti oborožitvi Nemčije ter proti nevarnosti, da Hitlerjeva Nemčija povzroči nov vojni požar. Poudarjajo, da se je Nemčija umaknila z razorožitvene konference samo zaradi tega, da lahko dovrši in izpopolni svojo oborožitev, piše: Morda se bo v Parizu našlo nekaj navihnih mož, ki verjamejo Hitlerjevimi miroljubnim izjavam. Vse te nemške obljube pa v Londonu ne prihajajo v poštev, ker jih nihče ne smatra za resne. Razumeti je treba, da bo Anglija usmerila svojo zunanjo politiko po izstopu Nemčije iz Zveze narodov popolnoma drugače. Ta politika bo organiziranje odpora proti Nemčiji. Angleška narodna zavest je danes izrazito proti Nemčiji ter proti nevarnosti barbarskega Hitlerizma. Po mnenju dopisnika se bo kmalu pričela neizbežna akcija velesil z blokado nemških luk in je tudi že uvod v to blokado vidljiv in realen. Razen tega je londonska City, ki je zopet postala finančno središče sveta, reducirala do minimuma svoje kredite Nemčiji, kar smatra avtor kot preludij v blokado. Tej akciji se bo sigurno pridružila tudi Amerika.

Titulescu v Atenah

Solidarnost Grčije z Malo antanto

Atene, 20. okt. (a) Danes dopoldne se je pripeljal v Atene romunski zunanji minister Titulescu s svojo gospo. Velikanska množica ljudi, ki se je bila zbrala pred železniško postajo, je privedla g. Titulescu burne ovacije. Mesto je vse v romunskih in grških zastavah.

Grški listi posvečajo obsirne komentarje prihodu g. Titulescu v Atene in naglašajo veliki ugled, ki ga uživa romunski zunanji minister v mednarodnem diplomatskem svetu. »Proja« vidi v prihodu romunskega zunanjega ministra nov element za okrepitev razmerja med državami Male antante in Grčijo, ter se v zvezi s tem spominja globokega vtisa, ki ga je na grško prebivalstvo napravilo bi-

vanje Nj. Vel. kralja Jugoslavije v Grčiji. Poluradni »Messenger d' Athenes« med drugim pravi, da se je to potovanje g. Titulescu začelo v Belgradu in se bo končalo v Beogradu. List poudarja, da so že od zdaj vezale Romunijo in Grčijo stare prijateljske vezi, potovanje g. Titulescu bo pa še bolj okrepilo solidarnost med grško politiko in politiko Male antante. List »Katimerini« pa pravi, da pomeni potovanje g. Titulescu še večjo konsolidacijo političnega položaja na Balkanu. List naglašja, da sta si Grčija in Mala antanta popolnoma edini, da je treba ohraniti stanje, ki so ga ustvarile mirovne pogodbe.

Zveza rumenih plemen proti Rusiji

London, 20. oktobra. tg. Reuter in United poročata iz Tokia, da se čim dalje bolj kažejo znaki zblizanja med Kitajsko in Japonsko, čim očitnejši in resnejši pa postaja spor med Japonsko in Rusijo. Tako podružujejo japonski listi izredno prijateljski značaj razgovora kitajskega poslanika Čankopina s japonskim vojnim ministrom Are Kijem. Uradno poročilo celo pravi, da so prijateljski razgovori bili zelo važni za razvoj še bolj pristranih odnosov med obema državama in da se bosta obe državi trudili, da rešita in odstranita vse obstoječe spore na prijateljski način v najkrajšem času. — Druga poročila pravijo, da je japonska vlada zahtevala od nove mandžurske vlade, naj nemudoma izroči kitajskim vojaškim oblastem varstvo prehodov skozi kitajski zid, prehode in vrata, ki jih je mandžurska vojska za časa džeholskih bojev zasedla in jih nameravala tudi obdržati.

Politiko zblizanja s Kitajem priporočajo japonski vojaški krogi, ki so sploh trenutno gospodari položaja na Japonskem in odločujejo samostojno o japonski zunanji politiki. Vojni minister Araki, močna roka sedanje japonske vlade, je celo v uradnem komuniqueju povedal javnosti, da postopa Japonska v zunanji in notranji politiki sporazumno z vojnim ministrom in generalnim štabom armade. Po objavi tega komunikeja se je sestal vrhovni vojni svet, na katerem je vojni minister Araki razložil smernice japonske zunanje politike, ki stremi za prijateljsko likvidacijo vseh sporov s Kitajci, ker je treba vso pozornost Japonske obrniti topleje.

Zagrebska vremenska napoved: Jasno, podnevi topleje.
Dunajska vremenska napoved: Izpremenljivo oblačno, v notranjosti in na jugu najbrže pretežno jasno vreme. V gorskih dolinah jutranja slana. Čez dan najbrže nobene bistvene spremembe v temperaturi.

na organizacijo mandžurske države in na konflikte, ki bi mogli nastati s severnim sosedom Mandžukoa, Rusijo.

Rusija se pripravlja na vojsko

Pariz, 20. okt. k. Dopisnik lista »Vozdroženie« poroča, da Sovjetska Rusija vrši premeščanje sovjetskih čet na Daljnem vzhodu. V Kremlju so zmagali pristaši vojne z Japonsko. Rusija se je zato odločila, da spremeni smer politike na Daljnem vzhodu in da ji da odločno smer. General Blücher, ki je bival sedaj v Moskvi, se je vrnil v Sibirijo z natančnimi instrukcijami vlade, da v slučaju vojne umakne svoje čete z morske obale in posebno učvrsti obale Amurja.

Težkoče med Nemčijo in Vatikanom

Vatikan, 20. okt. (a) Kakor znano, je sklenil konkordata med Vatikanom in Nemčijo naletelo na težkoče s strani Vatikana. Da te težkoče zravna, se je odpeljal v Rim Papovno sodelavec Buttman. Razgovori se bodo sukali okoli vprašanja svobodnega delovanja katoliških organizacij v Nemčiji.

Nazaj iz boljševiškega raja

Riga, 20. okt. c. Po desetletni ječi se je danes vrnil iz Rusije katoliški škof Semjanec s 30 katoliškimi duhovniki, ki so z njim delili enako usodo in prebili deset let v raznih ječah in vojnih taboriščih. Zamenjali so jih za 26 komunistov, ki so se nahajali v tukajšnjih zaporih. Prebivalstvo je škofa in duhovnike sprejelo na slovesen način.

Seja skupščine in senata

Pomen kraljevega potovanja za ugled Jugoslavije in za mir

Ostavka kmetijskega ministra

Belgrad, 20. okt. (a) Z ukazom Nj. Vel. kralja je sprejeta ostavka kmetijskega ministra dr. Lubomira Tomasića in postavljen za kmetijskega ministra predsednik ministrskega sveta dr. Milan Sršić.

Belgrad, 20. okt. m. Današnja skupščinska seja, ki je bila sklicana ob 9, se je pričela šele ob pol 12. Otvoril jo je najstarejši poslanec Mita Isaković, ki je zavaljal takoj mesto za predsedniško mizo ter prebral najprej kraljevski ukaz, s katerim se sprejme ostavka, ki jo je podal na svoj dosedanj položaj kmetijskega ministra dr. Tomasić, za kmetijskega ministra pa se postavlja predsednik vlade dr. Milan Sršić. Nato so takoj prešli na volitev predsedništva Narodne skupščine. Ob 1 je bil sporočen rezultat glasovanja. Vsega skupaj je glasovalo 265 poslancev. Od teh je glasovalo za dr. Kumanudija 235, za dr. Metlika 25, za Uroševića pa 1. Dve glasovnici sta bili prazni. Pri volitvah podpredsednika Narodne skupščine so dobili: Karlo Kovačević 195, dr. Hasanbegović 202, dr. Popović 190, Vasilije Trbić 70, Milovan Lazarević 44, Ferdo Segal 30, Viktor Pogačnik 12, Bogoljub Kujundžić 5, Jurij Demetrović 4, Milan Grubić 3, Juro Ostojić 3, dr. Sekulić 3, Tadić 1, Sukrija Kurtović 1, dr. Sečurov 1, Svetislav Mihajlović 1, dr. Vidović 1 in Ivan Paleček 1 glas. Pri glasovanju za tajnika so dobili: Mravljec 238, Kovač 204, Dragiša Stanojević 202, Gavro Milošević 197, dr. Jevremović 194, Branko Corbić 54, Stefan Maksimović 42, dr. Prha 11, Ljubisa Trifunović 5, Hasim Čohadžić 4, dr. Smiljanić 3, Caharić 3, Kalamatijević, Jovičić, Bogdanović in Sukrija Kurtović pa po 1 glas. Tako je bilo ponovno izvoljeno staro predsedstvo Narodne skupščine. Dr. Kumanudi je takoj zasedel mesto in se poslanecem zahvalil za izraženo zaupanje ter izjavil, da se bo takoj sklicala seja Narodne skupščine, kakor hitro dobi od vlade obvestilo o otvoritvi seje Narodne skupščine v novem zasedanju.

Finančne težkoče francoskega proračuna

Daladierova vlada v nevarnosti

Pariz, 20. okt. c. V tukajšnjih političnih krogih se zelo pesimistično presoja položaj Daladierove vlade z ozirom na njen naerč za finančno obnovo. Z vseh strani se množijo protesti proti posameznim postavkam v finančnem naerču in ni dvoma, da bodo z vseh strani glasovali proti, kadar pride do glasovanja in če pride do tega. Včeraj je socialistična frakcija poslanske zbornice sklenila, da bo glasovala proti znižanju plač državnih uradnikov. Danes pa protestira »Temps«¹ proti novim davkom in proti povečanju dosedanjih davkov, na kar se finančni naerč Daladierove vlade najbolj naslanja. Pri takih razmerah je komaj mogoče, da bi se Daladieru posrečilo, zmagati s svojim naerčom za sanacijo državnih financ.

Kako bo volila Španija?

Madrid, 20. okt. tg. Pri volitvah dne 19. novembra bodo prikratk volile tudi ženske. Statistike dokazujejo, da je ženskih volivnih upravičencev več, kakor moških. V Madridu recimo je 216.000 volivcev in 282.000 volivk, v Barceloni 257.000 volivcev in 313.000 volivk, v Sevillji 56.000 volivcev in 68.000 volivk. Iz tega sledi čisto jasno, da znajo tudi prihodnje volitve prinesiti velika presenečenja, ker nikdo ni popolnoma siguren, na katero stran bo omahnil ženski element, ki predstavlja več kot pa polovico vseh upravičencev. Španska zveza avtonomnih pravic, ki dela po navodilih katoliške socialne akcije, je sklenila, da nastopi skupno z Zvezo ženskih mladinskih društev. Oni trdno računajo, da bodo pripeljali nad 100 poslancev v bodoči španski parlament. Sliši se tudi, da namerava neka skupina mladih, ki ima nekoliko fašistično obeležje, v najkrajšem času objaviti proglas na narod, ki ga bo podpisal ljubljence španskega naroda junaški letalec Ruiz de Alda. Tudi profesor Garcia Valdecasas in najstarejši sin Primo de Rivero sta med temi mladimi pokretniki.

Naggiar odpotoval v Francijo

Belgrad, 20. okt. (a) Francoski poslanik na našem dvoru g. Paul Emile Naggiar je sncio odpotoval v Francijo, kjer bo ostal nekaj časa. Za njegove odsotnosti bo vodil poslaniške posle tajnik poslanstva g. Lacoste.

Alera mariborske „Edinosti“

Skopje, 20. okt. m. Za alera mariborske kreditne zadruge »Edinost«, ki je vznemirila zagrebške gospodarske kroge, se zivahno zanimajo tudi v Skopju predvsem radi tega, ker je omenjena kreditna zadruga v zadnjih treh mesecih po svojih agentih pričela tudi v Skopju agilno delovati. Z lepimi obljubami so agenti »Edinosti«¹ tudi v Skopju oškodavali lepo število trgovcev in posestnikov. Stevilo onih, ki so jim naselili, se še ni ugotovilo in je zadevo vzela v svoje roke tukajšnja Trgovska zbornica. Skopjski trgovci in posestniki, ki so padli v roke teh ljudi, so prepričani, da se bo Trgovski zbornici posrečilo, da docela razkrija vso podjetnost kreditne zadruge »Edinost«¹ v Skopju, nakar se bo proti odgovornim osebam vložila tožba.

Važno za male mline in žage

Belgrad, 20. oktobra. AA. Na vprašanje ali upadajo mlini od potokih, ki mejejo le obcasno, ko je dovolj vode in ki so po zakonu o neposrednih davkih oproščeni hišnega davka, ki hišni obrti, in ali so zaradi tega oproščeni pridobnine in davka na poslovni promet, je davčni oddelek finančnega ministrstva izdal pojasnilo, po katerem to delo ne spada k hišni obrti. Podobno velja tudi za žage, ki obratujejo občasno ob zadostni vodi.

Ker neke davčne uprave te mline in žage obdavčujejo kot industrijska podjetja, jih finančno ministertvo opozarja, naj te obrate smatrajo kot obrtna podjetja, ki obratujejo s pomočjo pogonskih strojev. Med industrijska podjetja spadajo le tisti mlini in žage, ki se na podlagi zakona kvalificirajo kot industrijska podjetja, to se pravi, če obratujejo s stroji predvsem za skladišča in manj po naročilih.

Italijanski prestolonaslednik se loči?

Bruxelles, 20. okt. k. Vesti, ki so se že delj asa širile v javnosti o nameri italijanskega prestolonaslednika Umberta, da se loči od svoje so-proge, belgijske princezinje Marije Jose, se danes v zelo resni obliki ponavljajo v bruseljskem »Le Soir«¹. Baje je Marija Jose nerodovitna, Umberto je edini sin italijanskega kraljevega para in bi se zato, ker ne bo imel potomcev, lahko kompliciralo vprašanje prestolonasledstva. Kakor se čuje, je belgijski kralj Albert najdeje zaradi tega pred kratkim obiskal Rim, da soroži vprašanje ločitve zakona.

Senat

Belgrad, 20. okt. m. Pred današnjo sejo senata je bila najprej seja kluba senatorjev JNS, na kateri se je pretresalo vprašanje novega predsedstva senata. Nato je otvoril sejo najstarejši senator Ivan Hribar, ki je v krajšem govoru naglašal velik pomen institucije senata v razvoju našega parlamentarnega življenja ter za ureditev naših notranje političnih razmer. Nato se je dotaknil potovanja Nj. Vel. kralja po inozemstvu ter naglašal, da je s tem potovanjem kralj s svojo vzvišeno soprogo vršil poleg vzvišene misije za dosedaj čim boljnjih dosedanjih odnosov tudi apostolstvo za mir, po katerem hrepeni ves svet, in je s tem povečal sijaj jugoslovanske krone v zunanjem svetu in dvignil ugled kraljevine Jugoslavije. Senator Hribar se je nato kratko bavil tudi z našimi notranje-političnimi razmerami.

Nato se je takoj prešlo na dnevni red, na volitve stalnega predsedstva senata. Za predsednika senata je bil izvoljen s 63 glasovi kmetijski minister dr. Ljubomir Tomasić. Praznih glasovnic je bilo oddanih 8. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen dr. Miroslav Ploj, za drugega pa dr. Uroš Krulj. Za tajnike so bili izvoljeni Milutin Dragović, dr. Gjuro Kotur in Asim Alibegović.

Predno je novo predsedstvo zavzelo nova mesta, je začasni predsednik Hribar prečital kraljev ukaz, s katerim se sprejme ostavka, ki jo je podal na svoje dosedanje mesto kmetijski minister dr. Tomasić, na njegovo mesto pa se postavlja dr. Milan Sršić. Novo izvoljeni predsednik Tomasić je zavzel nato svoje mesto in se je najprej zahvalil za dveletno delovanje dosedanjemu predsedniku senata dr. Paveliću, nakar se je zahvalil za izraženo mu zaupanje tudi v imenu novega predsedstva. Izjavil je, da bo na tem svojem novem mestu enako izvajal politiko jugoslovanskega državnega in narodnega edinstva. Prihodnja seja senata se bo sklicala pisмено, kakor hitro prejme od predsednika vlade obvestilo o otvoritvi seje senata.

žavnih financ.

Vse strokovne in uradniške organizacije so sklenile zelo ostre resolucije proti temu nameravanemu zmanjšanju in obremenitvi plač. Radikalna frakcija, ki predstavlja jedro sedanje vladne večine, je poskušala posredovati med vlado in socialisti, vendar so socialisti do sedaj odklonili vsak razgovor. Zato se od nocojšnjega večera smatra položaj Daladierove vlade za zelo resen. V političnih krogih se tudi že omenja njegov naslednik, ki naj bi bil sedanji notranji minister Chaumpey. Predpandne se je celo govorilo o razkolu v radikalno-socialistični stranki sami, kateri pripadajo Daladier in večina sedanjih ministrov.

Nov zakon o strankah v CSR

Praga, 20. okt. k. Na današnji seji parlamenta je bil z večino glasov sprejet novi zakon o strankah. Po tem zakonu se lahko takoj prepove vsaka stranka, ki bi skušala delati proti integriteti države. Poročevalce je v svojem govoru navajal, da sta še pred tem zakonom morali biti razpuščeni dve stranki zaradi tega, ker je njuna aktivnost v zadnjem času bila usmerjena na to, da se od republike odtarjajo nekateri deli. Zastopniki slovaške ljudske stranke in nemških strank so izjavili, da odobravajo ta zakon, ker jim je vlada dala jamstvo, da opozicija ne bo izključena od sodelovanja v parlamentu.

„Zakladi Napoleonove armade“

Varšava, 20. okt. c. V zadnjem času so se naglo širile govori, da so bile pri Njemnju zakopane velike vrednosti Napoleonove armade pri umiku iz Rusije. Trdi se, da je na nekem kraju bilo zakopanih mnogo kovanih zlatnikov, ker so tam našli slučajno en Napoleonov zlatnik. Z vseh strani je prišlo mnogo ljudi, ki hočejo najti zakopane zaklade. Francoski zgodovinarji dvomijo, da bi bilo tam zakopana kakšna večja vrednost, ker se Napoleonova vojska ni umikala v tako severni smeri. Ljudje pa navzile temu z veliko vneto prekopavajo zemljo in jih ni mogoče prepričati, da ne bodo ničesar našli. Med ljudmi je zavladala taka nrcilica, kakršna je zavladala svojčasno v Kanadi.

Herriot ni bil zastrupljen

Lyon, 20. okt. AA. Herriot je danes odpotoval na morje, da se opomore od bolezni. Na postajo ga je spremlilo mnogo znancev in prijateljev, ki so bivšemu predsedniku vlade želeli skorajšnjega popolnega ozdravljenja. Pred odhodom je g. Herriot izjavil zastopniku Havasa: Prosim vas, da poveste svojim tovarišem in vsej javnosti, da je romantična in smešna pravilica, da bi bil žrtev zastrupljenja, ki se je začela širiti, res samo pravilica in popolnoma brez podlage. Lahko poveste, da so vzroki moje bolezni docela prirodni in da mi bodo dnevi, ki jih bom prebil na morju, mnogo pripomogli k popolnemu ozdravljenju.

★ Izletniški vlak Ljubljana-Karlovac

Zainteresirano občinstvo opozarjamo, da bo vozil v nedeljo, dne 22. oktobra t. l. na progi Ljubljana-Karlovac in obratno izletniški vlak s 50% popustom. Odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 5.19 prihod v Karlovac ob 10.26; odhod iz Karlovca ob 16.33, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 22.16.

Za misijonsko nedeljo

Širite in naročajte
ilustrirani mesečnik

Katoliški misijoni

s prilogo Tuij svet

Kdo je ubil ministra n. r. Neudorferja

Zagreb, 20. okt. V hiši Krogota Marka, kmetovalca v Zgornjem Ladanju, občina Vinica, srez Varaždin, se je pripetila 11. t. m. ob 16 močna eksplozija. Zaradi eksplozije se je hiša pri pričr zrušila. V trenutku eksplozije so bili v hiši Krogot Jana, žena posestnika, Krogot Josip, njegov sin, Boda Mio, zet Marka Krogota, Keleman Josip in Zrinjski Franjo, tovariša Josipa Krogota iz iste vasi.

Krogota Josipa in Jano so potegnili izpod ruševin mrtve, drugi so bili hudo ranjeni.

Preiskava je dognala, da je Krogot Josip dne 11. t. m. ob 11.30 prinesel v očetovo hišo zavoj sumljive vsebine. Tu ga je odprl pred prisotnimi, ki so videli, da so v njem peklenški stroji. Eksplozija je nastala, ker je Josip Krogot ravnal s temi stroji neoprezno.

Na kraju eksplozije so našli te-le predmete: Dva revolverja belgijskega izvora, kalibra 7.65 z gravirano oznako »Ustaš«, dalje 129 nabojev kalibra 7.65 z začetnimi črkami UGRAGU, eno obrambno bombo bolgarskega izvora, pet drogov, ki se z njimi rušijo železniške proge, ostanke peklenških strojev in manihero s 35 naboji.

Preiskava je dognala, da je Krogot Josip do

maja t. l. delal v Argentini. Po odhodu v domovino se je napotil na Madjarsko med emigrante, kjer se je izsolal za atentatorja in se seznanil z načini, kako je treba ravnati s peklenškimi stroji. Za svojega šestmesečnega bivanja v domači hiši je opetovano odšel na Madjarsko. Odtod se je vedno vračal z razstrelnim orodjem in denarjem.

Z zaslišanjem obtožencev, prič in s priznanjem Krogota Marka, očeta padlega Josipa Krogota in njegove sestre Josipine Krogot so dognali, da je Krogot Josip 24. avgusta t. l. ubil pokojnega Mirka Neudorferja, ministra na razpoloženju, v Zlatariju, kar potrjuje tudi okolnosti, da so pri padlem Krogotu Josipu v njegovem žepu našli naboj z oznako »UGRAGU«. Takšne naboj pa so našli tudi v Zlatariju, kjer je bil Neudorfer ubit. Te naboj ne izdelujejo nikjer v naši državi.

Preiskava je naposled ugotovila, da je Krogot Josip 29. septembra t. l. postavil dva peklenška stroja na železniško progo pri Zidanem mostu, kjer pa nista eksplodirala, drugi peklenški stroj pa je odlozil pri Zaprešiču, tu pa je eksplodiral v noči od 6. na 7. oktobra. Preiskavo vodi policijska uprava v Zagrebu.

Huda kriza v JUU

Belgrad, 20. oktobra. m. Po včerajšnji seji glavnega odbora Jugoslov. učiteljskega združenja, katere so se udeležili tudi zastopniki opozicije, se položaj v tem združenju ni prav nič izboljšal. Zastopniki opozicije, ki so smatrali ostavko izvršilnega odbora z Rašičem na čelu, ter ostalo nadzorno odbora za definitivni, so ob predlogu glasovanja o zaupnici izvršilnemu odboru in predsedniku Rašiču zapustili dvorano.

Na seji, ki so jo pozneje sklicali zastopniki opozicije, se je izdelala ostra resolucija, v kateri opozicija odločno nastopa proti sklopem večine glavnega odbora na včerajšnji seji ter ponovno odločno zahteva, da se morajo člani izvršilnega odbora na vsak način umakniti. Zastopniki opozicije poudarjajo v resoluciji, da so prepričani, da se nahaja JUU v izredno težkem položaju in prav radi tega so bili pripravljeni sodelovati pri razpravah glavnega odbora, da bi se Učiteljsko združenje zopet vpostavilo v normalno stanje. V takem težkem položaju je edini forum, pred katerim bi se lahko odstranili vsi nesporazumi v Učiteljskem združenju, izredni kongres Jugoslovanskega učiteljskega združenja, ki ga je treba nemudoma sklicati. Zato so zastopniki opozicije menili, da naj člani izvršilnega in nadzornega odbora postavijo vprašanje zaupnice pred kongresom in ne samo na seji glavnega odbora. V slučaju, če bo na izrednem kongresu jugoslovansko učitelstvo izreklo zaupnico kljub nastalemu položaju po ljubljanskem kongresu, je opozicija pripravljena, da se pokori temu sklepu. Zastopniki opozicije pa pri tem po-

novno izjavljajo v svoji resoluciji, da so prepričani, da so sli s svojim sodelovanjem na seji glavnega odbora v popuščanju do skrajnosti. Vse razprave na seji glavnega odbora JUU, ki je bila včeraj, tako zaključujejo zastopniki opozicije v svoji resoluciji, niso niti najmanj doprinesle k olajšanju težkega stanja v Učiteljskem združenju. Ravno nasprotno, s sklepi, ki so se sprejeli na včerajšnji seji glavnega odbora, se je stanje JUU še poslabšalo. Radi tega izjavljajo zastopniki opozicije v svoji resoluciji, da ostanejo pri dosedanjih izjavah, s katerimi soglašajo tudi veliko število učitelstva, ki ga zastopa opozicija. Sodelovanje s sedanjim predsednikom in izvršnim odborom ni mogoče radi neznosnega stanja, ki vlada trenutno v Jugoslovanskem učiteljskem združenju.

Darovi za poplavlence

V Sklad osrednjega pomožnega odbora za poplavlence dravske banovine so darovali: Posojilnica v Brezicih, r. z. z o. z., 300 Din, Narodna šola Breznica, p. Zirovnica, 285 Din, prof. dr. Edo Slajmer, št. Vid n. Lj., 100 Din, Pomladec Rdečega križa na narodni šoli Sv. Barbara v Slov. gor. 70 Din, Aleksandra in Ivan Mihailovič-Blume, uradnika uprave pošte in telegrafa, Belgrad, 50 Din, Upravištelstvo dvoraz. drž. osnovne šole v Tešanovcih (zbirka učencev) 46 Din. Iskrena hvala!

Utrinki

BELO PLEME IZUMIRA

V »Kölnische Volkszeitung«¹ je dr. Ernest Schering priobčil članek s številkami, ki dokazujejo, kako Evropa izumira. Tuje-le podatke je zbral iz Nemčije: V preem četrtletju t. 1933. je bilo med Nemci 12.200 otrok manj rojenih kakor v prvem četrtletju t. 1932. L. 1932. pa je bilo 19.000 otrok manj ko t. 1931. Na 1000 prebivalcev je število rojstev znašalo t. 1931 — 17.2, t. 1932 — 16, t. 1933 pa le 15.2. Poleg tega pa je pričakovati, da se bo v bodoče umrljivost še povečala, esled česar bo razlika postala še večja in usodnejša. Saj je v prvi četrtini t. 1932 bilo še 71.000 rojstev (4.4 na 1000 preb.) več ko smrti. V prvi polovici t. 1933 pa je presežek rojstev znašal le še 25.541 (1.6 na 1000 prebivalcev). Če ostane vse letošnje leto tako, se bodo Nemci v teku tega leta pomnožili le še za 100.000, kar bo znašalo le 10% naraščanja iz t. 1900. — Zatoštno pa je, da je tudi druge narode Evrope zagrabila ta kuga. Celo Severna Irska (ki je protestantska), Holandska, Poljska, Litva in Ogrska nazadujejo, da Francije in Anglije ne omenimo. Dr. Schering pravi: »Zadnji čas je, da evropski narodi začno misliti na to, kako bi preprečili padanje rojstev. Saj imo že danes belo plemo z 930 milijoni duš, esako leto absolutno manj rojstev ko pa monogsko, ki šteje le 630 milijonov duš. Če se to ne spremeni, bo v dobi enega človeškega rodu belo plemo prvo mesto med plemenii vsa sveta moralo odstopiti ravnemu plemenu. Res bi bil čus, da bi vsi beli narodi začeli z združenimi močmi pobijati padanje rojstev, ki je njihov najsrdnejši in najnevarnejši sovražnik«¹.

DOM ZA BREZDOMCE

Daniel Goniens poroča v »La Chatolique«, kako milanski katoličani skušajo omiliti bedo nesrečnih brezdomcev. V Milano so zgradili dva ljudska hotela, enega na južni strani, drugega na severni. V teh hotelih bo po 350 sob za vse tiste, ki so nenadno

ostali brez strehe. Na hodnikih so v rodovodu napravljene posebne brizgalne naprave za čiščenje tal. Gostje se čez dan zbirajo v veliki družabni dvorani. V prillitju je kuhinja in kopalnice. Vsak gost lahko v hiši dobi skromen goren obed za prav nizko ceno. Pač pa mora vsakdo imeti svojo posodo ter pomagati pri čiščenju sob in stopnišč. Večina sob nima oprave. Vanje se lahko naselijo s svojo opravo družine, ki so izgubile svojo dosedanja stanovanja. Bolni prebivalci tega hotela dobe prostor v posebni bolniški sobi. Za vse to morajo gostje sicer plačati malenkosten mesečni prispevek, ki pa ga uprava lahko kreditira, če je revež brez teh sredstev. Razume se, da so vsi preskrbljeni tudi s sečvino in kurjavo. Dužno-pastirske posle opravljajo redniki iz družbe »Tovarishi sv. Pavla«. Ti preskrbujejo gostom tudi dobro etico in predavanja.

MLADA KATOLIŠKA SVICA

Letošnje poletje je v Zagu o Šenci 20.000 katoliške mladine iz vseh delov Setce manifestiralo za Kristusa Krolja. Bazelski škof je pri tej priliki imel slovesno se. mašo na prostem, pri kateri je 20.000 mladih Seicarjev pelo cerkveni koral. Škof dr. Scheinwiler iz St. Gallena je prosil seicarsko mladino, naj pomaga zdraviti trojno rano, za katero bolela domovina; to je mladenost, razuznatost in brezbožnost. Zvezni svetnik Musy je pozval mladino o boj za križ, ki je znamenje seicarske domovine, ki je simbol žrtve in verele večne pomladitve. Seicarska katoliška mladina je združena v zvezi, katera je bila ustanovljena l. 1893. in ki šteje danes 430 podružnic s 25.000 člani. Zveza izdaja lastno glasilo. Francoska Ščica ima 134 podružnic s 4767 katoliškimi mladi. Italijanski kanton Tessin šteje 67 podružnic z 2300 člani, kanton Graubünden pa 2500 članov. Skupaj s 3000 organiziranimi katoliškimi rokodelskimi pomočniki predstavlja mlada katoliška organizirana armada v cerkvi stanovalskih družah 37.500 članov, med katerimi pa katoliške dijaške organizacije niso rastele.

Z obravnave radi požiga državnega zbora

Požigavci so prišli skozi ta hodnik?

Opozicija sumi Göringa

Obravnava radi požiga nemškega državnega zbora vzbuja še vedno mednarodno pozornost, čeprav ves svet dvomi v objektivnost sodišča, ki je dalo odstraniti vse inozemske odvetnike; ta korak je bil toliko bolj pravno neutemeljen, ker so ti branili inozemske državljanke, to je Bolgare.

Vsekakor je sodišče prišlo do jedra vse zadeve, namreč do vprašanja, ali je bilo mogoče, da je en sam človek, to je van Lubbe, zažgal tako ogromno stavbo, in sicer na tako oddaljenih mestih in v tako kratkem času. Ali ni verjetno, da so mu pomagali hitlerjevci, ki naj bi bili prišli po skrivnem podzemeljskem hodniku iz palače predsednika državnega zbora Göringa, ki je bil obenem pruski ministrski predsednik, in tudi po tem hodniku zopet odšli. Člani sodišča so si ta hodnik ogledali in naša podoba nam kaže zadefno fotografijo.

Čuden je ta hodnik. Ko vstopiš v njega, dobiš vtis, da si v kaki tovarni. Cevi se vlečejo pod parlamentom na levo in desno, cevi za centralno kurjavo, za ventilacijo. Na levo vidiš razne manometre, na desno zopet sesalke, tam teče zopet stroj, nato prideš v prostor, ki je tako vroč, da vročno komaj prenašaš, potem zopet na hodnik, kjer krožijo mrzli vetrovi. Prvi del podzemlja je torej nekaka delavnica, od te se pa odcepi dolg, ozek hodnik, po katerem lahko hodiš stoji. Tu je hodnik, ki veže palačo državnega zbora s palačo, v kateri stanuje predsednik parlamenta.

Drug za drugim so sodniki šli po hodniku, ki je razmeroma slabo razsvetljen. Tudi tla niso ravna, pač pa moraš včasih nekaj stopinj navzgor, potem zopet navzdol. Po tleh so napeljene cevi, pokrite s kovinastimi ploščami, in koraki sodnikov in zagovornikov odmevajo pod zemljo. Toda po sredi teče tudi nekaka steza, ki je cevi niso izrabile, zato se prav lahko plaziš po tem hodniku, ne da bi te kdo slišal. Nato pripelje hodnik do kvadrata prostora, sredi katerega se dviga piramida. Po njeni notranjosti se vijejo zopet cevi za vse mogoče priprave v parlamentu in zgornja plast piramide samo ščiti cevi same. Zadaj za piramido opaziš jeklena vrata. Tu se začne hodnik, ki pelje do palače predsednika nemške republike. Dal ga je zvrtili bivši cesar Viljem II., da bi lahko pod zemljo neopažen vsak trenutek lahko prišel v državni zbor. Pod palačo predsednika republike se vije hodnik naprej.

Pod palačo predsednika državnega zbora se vleče hodnik dalje, dokler končno ne pripelje

v strojnico, v kateri je velik parni kotel. Ko so gradili palačo državnega zbora, niso hoteli postaviti priprav za centralno kurjavo pod to stavbo, da ne bi dim in tudi ropotanje strojev motilo miru. Kdor hoče priti iz strojnice na ulico, ta mora mimo ostrega pogleda vratarja, ki strogo nadzira izhod. Tu je kontrola stroga ponoči in podnevi. Strojnica sama je obdana z zidom, ki je dva metra visok, a se da prav lahko preplezati.

Za sodišče bi moralo biti odločilne važnosti vprašanje, ali je v usodnem trenutku, ko je prišel goriti parlament, oziroma malo poprej, kdo prišel iz palače predsednika državnega zbora po hodniku v parlament. Pri zaslišanju so čuvaji hodnika izjavili, da je to izključeno, ker bi sicer z mesta, kjer čuvajo, slišali vsakogar, ki bi se upal hoditi po tem skrivnem hodniku.

Toda ponočni čuvaj palače predsednika državnega zbora Adermann je vendar nekaj zanimivega izjavil. Priznal je, da je kakih 10 dni pred požigom v času od 11. do 1. ure slišal korake po hodniku. Po njegovem mnenju so bili to koraki ene osebe. Prepričan je, da ga je hotela ta oseba samo nadzirati in ugotoviti, ali morda ne spi. Tu je treba omeniti, da so inozemski listi poročali, da je imel Göring, to je predsednik državnega zbora stalno za strazho četo hitlerjevcev. Priča je to okolnost zanikala, vendar je priznala, da je Göring imel pri sebi vsaj po dva človeka, kadar je prišel v svojo palačo. Priča je tudi zanikal, da je bil v podzemeljskih prostorih shranjen material, potreben za požig parlamenta. Ko je Bolgar Mitrov vprašal pričo, v kateri stranki je, je ta odgovoril, da je od leta 1931 desničarsko orijentiran, prej pa je bil socialist.

Značilno je tudi, da je priča Müller izjavil, da je imel Göring pri sebi osebno stražo, ki je štela več mož, veelej, kadar je sprejemal stranke.

Trgovca Weber, vodja napadalnega oddelka, ki je bil vselej pod poveljstvom Göringa samega, je izjavil, da je bil 27. februarja v notranjem ministertvu in da mu je ministrski predsednik, to je Göring, takoj, ko je zvedel za požar, dal nalog, naj preišče podzemeljski hodnik pod parlamentom. On je v resnici to tudi storil in ni našel prav nič sumljivega. Značilno je bilo vprašanje, ki ga je postavil advokat dr. Sack. Vprašal je pričo, ali je res, kar trdijo inozemski listi, da je Göring tisti dan, ko je prišlo goriti v državnem zboru, brez dela sedel v svojem naslonjaču in očitno čakal na vest, da je palača državnega zbora pričela goriti. Weber je to vprašanje seveda zanikal.

Danska plavalka Else Jacobsen je zboljšala rekord na razdaljo 200 jardov za 1,1 sekunde.

Angleški taxi v zraku

V Kingstoneu na Angleškem se je osnovala družba, ki vzdržuje letalske takseje. Mesto, da bi se potniki vozili z avtomobilom, se zdaj vozijo z modernim taksijem, to je letalom. Za 2,5 penija se lahko pelješ 3 km daleč. To stoji tudi na reklamni deski.

Lepote naše Jugoslavije

Cez Neretvo pri Mostarju se vzpenja v visokem loku most, ki je star že 400 let. Izza mosta mesto Mostar, ki mu je most za naraven okvir.

Profesor van Hamel, nekdanji komisar svobodnega mesta Gdanska, bo po vsej verjetnosti imenovan za komisarja novega urada za zaščito političnih beguncev, ki ga bo organizirala Zveza narodov. Van Hamel je Danec.

Ko bi znižali telefonske pristojbine

Uprava avstrijskih pošt je odpravila posebno pristojbino za priključek telefona za vsakega novega naročnika. To dejansko znižanje telefonske pristojbine je imelo takoj nepričakovan učinek. V času od 25. septembra do 10. oktobra se je prijaviло dunajski telefonski centrali nič manj kakor 2100 novih naročnikov. Značilno je, da je odpovedalo naročnino v prvih osmih mesecih tega leta 2000 naročnikov v prvi vrsti radi previsoke cene. Zdaj se je torej ta izguba popravila.

Skoro 5 kg težka toča

Neka meteorološka revija poroča, da so opazili doslej najbolj debela zrna toče na Korškem in Štajerskem. Dočim jih je bilo silno mnogo pol kilograma težkih, so tehtala posamezna zrna včasih tudi čez 1 kg.

Najbolj debela toča na svetu je padla poleti l. 1902 v Jivu na Kitajskem. Padala so do 4 1/2 kg težka zrna, in še danes si znanost ne ve razložiti tega pojave. Znanstveniki menijo, da so zašli na poti po vsejmiru v naše ozračje ledeni meteoriti, ki so se razleteli in pretvorili v točo.

Za 25-letni jubilej kraljevega gradu v Sinaji je izdala rumunska poštna uprava novo serijo znamk s sliko kraljevega gradu Peleša. Sinaja je znamenito shajališče zunanjih ministrov MZ, kjer so se posebno zadnje čase sklepali veliki načrti.

Kako je Dürer ugnal italijanske umetnike

Ko je bil nekoč slavn slikar Dürer na letovanju v Italiji, je obiskal bolonjske umetnike, ki so priredili nemškemu mojstru na čast pojedino. Po dokončani zabavi so pozvali udeležence, naj bi vsakdo pokazal kaj zna. Drug je skušal nadkriliti drugega. Ko je bil Dürer na vrsti, je vzel kos oglja ter narisal na mizo s prosto roko krog. Umetniki so se čudili, češ, saj to ni nič posebnega. Dürer pa jim je dejal, naj poizkusijo sami. Smeje so začeli risati kroge na mizo, toda samo Dürerjev krog se je popolnoma ujemal z matematično krožno črto, kakršno narišemo s šestilom. Spoznali so, da ima Dürer prav in mu soglasno priznali prvo nagrado. O Dürerjevem krogu se je še dolgo razpravljalo in je vzbujal splošno občudovanje med italijanskimi slikarji.

'Cassar' najhitrejša lad'a

Kakor poročajo iz Pariza, je prekosil francoski rušilec »Cassar« svetovni rekord v brzini za ladje. Prevozil je pri preizkušnji 82 km na uro, kar odgovarja nekako hitrosti brzega vlaka. To brzino so železnice sicer že davno dosegle, toda na morju je to izreden uspeh. Še pred desetimi leti so smatrali pri večji ladji brzino 50 km za nekaj izrednega, saj so bili potrebni za takšno ladjo ogromni stroji, ki so zavzeli mnogo prostora. Praktični poizkusi nam kažejo, kako velike vrednosti je doseženi rekord. Za dvakrat večjo brzino je potreben osemkrat večji pogon in za trikratno hitrost celo 27-kratna pogonska sila. Rušilec »Cassar« ima stroje iz lažjih kovin, le takšni stroji imajo bodočnost.

Kakor vidimo, polagajo Francozi zadnje čase veliko važnost na svoje rušilce in križarke, ki sodijo danes med najhitrejša ladje na svetu. Francoska pomorska tehnika se je po svetovni vojni neverjetno razvila.

Indijski plavač Profulla Ghose se je vzdržal 172 ur in 18 minut na vodi in je s tem seveda postavil značilen svetovni rekord. Na sliki ga vidimo, kako pije kavo v morju.

19-letni m'adenič obsojen na smrt

Porotniki so v Halle obsodili 19-letnega Heinza Streibarta na smrt. Dne 27. marca je Streibart povabil k sebi 9-letnega Heinza Theresnjaka in ga v navzočnosti svojega brata živalsko umoril. Morilec je mrtvega dečka skril pod seno. Zanimiva okolnost: v sobi morilca so našli slike o Kürtenovem procesu.

V zadnjem času se je nenadoma vnel spor med Anglijo in Nemčijo zaradi izstopa Nemčije iz Zveze narodov. Nemčija zavrača odgovornost za svoj korak na Anglijo, češ, da je angleški predlog, to je predlog zunanjega ministra Johna Simona, bil za Nemčijo nesprejemljiv in da je morala Nemčija zaradi tega zapustiti Zvezo. Na sliki John Simon, ki je nemške očitke odločno zavrnil v radiu.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pečilna vrstica po Din 250. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Tehnični vodja
za tiskarno
se sprejme. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Vodja 100« št. 12384. (b)

Pletilje
prvovrstne moči, se takoj
sprejmejo za stalno. Na-
slov pove upravo »Slov.«
pod št. 12374. (b)

Dekle
pošteno, mlado, čedno —
dobi službo v Bar-Buffer
Košak, Prešernova ul. (b)

Krojaški pomočnik
zmožen tudi velikih ko-
sov, se sprejme. — Alojz
Belč, št. Vid nad Ljub-
ljano. (b)

Služkinja
ki zna dobro kuhati, po-
spravljati fine sobe, lepo
likati in ki je služila pri
boljši družini, z daljšim
spričevalom, se sprejme
proti dobri plači. Pred-
stavijo naj se le one, ki
odgovarjajo navedenim za-
htevam. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 12435. (b)

Plačilna natakara
s kavčico 3000 Din in do-
našalka jedil — se takoj
sprejmeta. Ako sta dve
složni prijateljici, lahko
prevzameta vinoč. Po-
nudbe s sliko na: Hotel
Lav, Vukovar. (b)

Stanovanja

ODDAJO:
Opremljeno sobo
za dve osebi oddam s pr-
vim novembrom. Marija
Zupan, Rožna ulica št. 35,
Ljubljana. (s)

Enosobno stanovanje
oddam. — Zadruga 11,
Kodeljevo. (č)

Stanovanje
enosobno takoj oddam. —
Sv. Križ št. 71, pri Ku-
novarju. (č)

Stanovanje
za upokojenca na Bledu,
2 sobi s pritliklinami in
vrtom za 165 Din meseč-
no. S tem je vezana oskr-
ba vile kot prijeten posel za upoko-
jenca, ki ima zanimanje
za cvetlice in sadno dre-
vje. Ponudbe na upravo
»Slovenca« pod šifro Iz-
redna prilika 12108. (č)

Dvosobno stanovanje
veliko, s kopalnico, takoj
oddam. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 12427. (č)

Opremljeno sobo
lepo, oddam. Zadruga 11,
Kodeljevo. (s)

Dve gospodični
se sprejmeta na hrano in
stanovanje. Naslov pove
upravo »Slov.« Maribor,
pod št. 1114. (s)

Vnajem

ODDAJO:
Odda se takoj
pritlični lokal na vogalu
hiše št. 57 na Celovski
cesti v Ljubljani — pri-
praven za pisarno, bra-
njerijo ali stanovanje. —
Poizve se v Konzumu,
Kongresni trg 2. (n)

Gostilna
na prometnem kraju — se
oddaja v najem. Cesta na
Brezje št. 8, Maribor. (n)

Posrestva

Davkov prosto hišo
ki nosi 14.000 Din letno,
prodam. — Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»13.000« št. 12430. (p)

Petstanovanjsko vilo
novo, z vsem komfortom,
v Ljubljani — prodam. —
Naslov v upravi »Sloven-
ca« št. 12426. (p)

Tristanovanjsko vilo
novo, v Dev. Mar. v Polju
prodam. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 12164. (p)

Enodružinsko hišo
z vrtom prodam. Vprašati:
Cerkvena ulica 25. (p)

Pohištvo

Nudimo vam v nakup
zajamčeno solidno izde-
lane spalnice, jedilnice,
kuhinje itd. Najmodernejš-
e, od fine do preproste
izdelave, po zelo ugodnih
cenah in z ugodnimi pla-
čilnimi pogoji. Egidi in
Karel Erjavac, založba po-
hištva, Brod (poles tace-
skega mostu), St. Vid nad
Ljubljano. (s)

Razno

Zamenjam
en ali dva stroja znamke
»Paks« za izdelavo 9 vrst
različne zidne opeke, z
več matricami, 800 pod-
logami in raznimi drugimi
deli, za cirkularsko na
bencinski pogon znamke
»Semering« ali slično. Na-
slov v upravi »Slovenca«
št. 12368. (r)

Kupimo

Orehove plohe
suhe, in smrekove deske
150 in 300 cm dolge, 18
mm debele, kupim. Po-
nudbe pod »B« na upravo
»Slovenca« št. 12411. (k)

Orehe

kupujem vsako množino.
Ponudbe na: Lieleg, St. Ilj
v Slov. goricah. (k)

Prodamo

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v
vseh vrstah za strojno
pletanje in ročna dela po
najnižjih cenah pri trdki
Karl Prelog Ljubljana —
Židovska ul. in Stari trg

Krušno moko

in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana Stari trg 32.

Purane
purice, kokoške, pitane,
gojene, zaklane in očišče-
ne, 5 kg 75 Din, 10 kg
150 Din — razpošlila
franko kupec: G. Drechs-
ler, Tuzla. (l)

Inozemska tovarna, ki izdeluje že vpeljani

predmet znane znamke

želi — glede oddaje

generalne zaloge in prodaje

stopiti v zvezo z inteligentnim, neoporečnim go-
spodom. Nudi se

prvovrstna eksistenčna možnost!

Ker je povpraševanje po tem predmetu zelo ve-
liko, se nudi zlasti za ta čas izredna možnost za-
služka. V poštev pridejo samo neoporečne osebe,
ki razpolagajo z gotovino 70.000 Din. Natančne
ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, pre-
pisi spričeval in sliko v francoskem ali nemškem
jeziku na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica br. 9 pod
šifro »Organisationsverkauf 13.329«.

ZAHVALA. Za izplačano pogrebno se »Splošnemu vzajem-
nemu podp. in kred. društvu v Mariboru, odd. za pogrebne,
zahvaljujemo in to dobrodelno ustanovo najtopleje priporočamo.
V Mariboru, dne 18. oktobra 1933.

Domadenik Anton, l. r., Gradišnik Tereza, l. r., Hohnjec Viktor, l. r., Munda Jakob, l. r., Špengl Ivan, l. r., Šveinčer Konrad, l. r.

Vino in vinski mošt

sladek! Osrednje vinarke
zadruga za Jugoslavijo —
Kongresni trg št. 2 (l)

Specialno izbiro
modnih hlač in nunoar
dobite najceneje pri
Preskerju, Sv. Petra c.

Jabolka

prvovrstna, obrana, na-
mizna, iz Savinjske dol-
ine, ima na zalogi Trgov-
ska in gospodarska druž-
ba z o. z., Cigaletova uli-
ca 1 (poleg sodnjel. (l)

Zlate ribice

se dobijo v cvetličarni
Bajt. (l)

Portugalka

izborne kakovosti se dobi
pri: A. Sušnik, Zaloška
cesta 21. (l)

Obrt

Tovarka A. Volk

Ljubljana, Resljeva cesta 24.
nudi najceneje vse vrste
pšenične moke in druge
mlevske izdelke

Zahtevajte cenik!

Čitajte in širite
»Slovenca«!

»NAPREDNOST«

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo tužno
vest, da nam je umrla danes ob 5 zjutraj, po daljši bolezni,
naša srčno ljubljena mati, tašča in babica, gospa

Julčka Sernc

bivša trgovka in posestnica v Rušah

previdena s sv. zakramenti za umirajoče.
Pogreb bo v nedeljo, dne 22. oktobra ob 15 popoldne
na farno pokopališče v skupno grobnico.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek ob 7
v farni cerkvi.

Ruše pri Mariboru, dne 21. oktobra 1933.

OLGA POŽAR, ELKA LESJAK, hčerki;
ANTON POŽAR, DAVORIN LESJAK, zeta;
TANJA, DARKO, ZDENKA, MANICA, BOŽO, vnuki.

Z vdanostjo v voljo božjo naznanjamo v neizmerni žalosti,
da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, stari oče, tast, stric
in svak, gospod

Edmund Kandolini

dne 19. oktobra ob četrti na 8, po težki, mukapolni bolezni,
previden s svetotajstvi, umrl. Pogreb predragga pokojnika
se bo vršil v soboto, dne 21. oktobra ob 4 popoldne iz mrtvaš-
nice na Pobrežju.

Sv. maša se bo darovala v farni cerkvi pri oo. frančiškanih
v ponedeljek, dne 23. oktobra 1933 ob pol 9.
Maribor, dne 19. oktobra 1933.

CECILJA roj. PIRKMAJER, soproga;
LIZI PALUC, JUSTINA KANDOLINI, MARIJA KANDOLINI,
učiteljica, PAVLA BREGANT, hčere; LEOPOLD PALUC, po-
sestnik, IVO BREGANT, strokovni učitelj, zeta; PAVLICA
in SLAVKO, vnuk in vnukinja.

Brez posebnega obvestila.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pre-
žalostno vest, da je naša srčno ljubljena, soproga, mama, stara mama in tašča, gospa

AMALIJA MIKLIČ, roj. Pospišil

soproga hotelirja

v četrtek, dne 19. oktobra t. l. ob 3/4 9. uri zvečer v 61. letu svoje starosti, po kratkem
mučnem trpljenju mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, dne 21. oktobra 1933 ob 3 uri
popoldne izpred hiše žalosti Slomškova ulica štev. 5 na pokopališče k Sv. Križu,
kjer jo položimo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v župni cerkvi Sv. Petra v ponedeljek,
dne 23. oktobra t. l. ob 1/2 8. uri zjutraj.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1933.

Fran Miklič, soprog

Karl, Ernest, Joško, Lidijski poroč. Balen, sinovi in hčerka

Mici, Nada, Julka, sinahe, Martin Balen, zet

Rihard, Karli, Edi, Franci, Hubert, vnuki in vse ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.